

SASP – SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA SPROSTREDKOVATEĽOV V POISŤOVNÍCTVE

zapísaná v Registri záujmových združení právnických osôb KÚ Bratislava, č. OVVS 195/1995-Ta

Business centrum ARUBA, Galvaniho 7/D, 821 04 Bratislava

www.sasp.sk

P.T.

Ministerstvo financií

Slovenskej republiky

Ing. Roman Turok-Heteš

Ing. Emil Maťko

Oddelenie poisťovníctva

Sekcia finančného trhu

Štefanovičova 5

P. O. BOX 82

817 82 Bratislava

V Bratislave dňa 28. 3. 2017

VEC: Priopomienky k návrhu na úpravu spôsobu výplaty a výšky odmien pre finančných agentov, pravidlá pre výpočet odkupnej hodnoty a regulácia daňových nákladov

Vážená inštitúcia,
vážený pán Ing. Turok-Heteš,
vážený pán Ing. Maťko,

dovoľujeme si Vám predložiť zásadné priopomienky k vášmu neoficiálnemu návrhu na úpravu spôsobu výplaty a výšky odmien pre finančných agentov, pravidlá pre výpočet odkupnej hodnoty a regulácie daňových nákladov zo dňa 14. 3. 2017 (ďalej len „Návrh“) v kontexte ustanovení Smernice EÚ 2016/97 o distribúcii poistenia (ďalej len „Smernica IDD“) MFSR predloženej 1. pracovnej verzie novely 186/2009 (z 24. 1. 2017).

Návrh považujeme za mätúci, nejasný, výrazne nevyvážený, diskriminujúci a likvidačný pre fungovanie finančných agentov v podmienkach Slovenskej republiky.

Zmeny, ktoré má predkladateľ za cieľ zaviesť do praxe nie sú dostatočne vysvetlené, čo pokladáme za sťažujúci faktor pre naše vyjadrenie sa k navrhovaným riešeniam.

I.

Podľa dôvodovej správy k Návrhu ako aj podľa medializovaných informácií má Návrh podľa nášho chápania v sektore poistenia za účel:

- a) zabraňovať tzv. „prepoisťovaniu“, t.j. k rušeniu a následnému uzatváraniu poistných zmlúv životného poistenia so spriacou zložkou, ktoré sú z hľadiska spotrebiteľa a jeho nárokov nevhodné,
- b) zvýšiť profesionálnu starostlivosť o klientov,
- c) znížiť výšku poistného.

Na základe argumentov predložených nižšie považujeme za preukázateľné, že Návrh vyššie uvedené problémy definované predkladateľom nielenže nerieši, ale vo svojich dôsledkoch ide práve proti týmto cieľom a bohužiaľ spúšťa aj ďalšie negatívne dôsledky pre finančný trh v sektore poistenia a znižuje mieru spokojnosti spotrebiteľa s poskytnutou finančnou službou.

Pred uvedením predpokladaných dôsledkov Návrhu upozorňujeme na dôležité skutočnosti, ktoré je potrebné mať na zreteli pri zavádzaní akýchkoľvek zmien v oblasti odmeňovania v sektore poistenia alebo zaistenia resp. v sektore poskytovania úverov a spotrebiteľských úverov:

Ad 1) spôsob vyplácania provízií v životnom poistení a neživotnom poistení sa zásadne líši. Pri neživotnom poistení sa vyplácajú odmeny za sprostredkovanie poistenia priebežne počas celého obdobia trvania poistnej zmluvy. Pri životnom poistení sa relevantná časť odmeny za jeho sprostredkovanie spravidla vypláca preddavkovo už pri samotnom uzatvorení poistnej zmluvy, t.j. po uhradení prvej splátky poistného,

Ad 2) počas niekoľkoročnej intenzívnej komunikácie s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, ale aj Národnou bankou Slovenska a ostatnými relevantnými inštitúciami na trhu (poisťovňami, finančnými inštitúciami a jednotlivými asociáciami), sme nezaznamenali akékolvek výhrady voči výške a spôsobu vyplácania provízií v neživotnom poistení,

Ad 3) od roku 2009 podľa zákona č. 186/2009 o finančnom sprostredkovanií a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 186/2009 Z.z.“) platí, že klient má právo poznať výšku odmeny, ktorú finančný agent dostáva, na základe jeho požiadavky. V životnom poistení sa však za informovanie klienta považuje priemerná výška nákladov pri jednotlivých odvetviach životného poistenia resp. v 1. pracovnej verzii Ministerstva financií Slovenskej republiky sa hovorí o výške nákladov na finančné sprostredkovanie pre jednotlivé produkty životného poistenia.

Ad 4) poistné zmluvy v neživotnom poistení neobsahujú tzv. rezervotvornú zložku a teda odmena nie je nikdy hradená z potenciálnych budúcich úspor klienta,

Ad 5) v neživotnom poistení prakticky neexistuje "prepoisťovacia turistika" klientov, prípadné prepoisťovanie sa vykonáva vždy v prospech a v záujme klienta (téme sa bližšie venujeme ďalej v liste),

Ad 6) v neživotnom poistení neexistuje prax, na základe ktorej by finančný agent uzatvoril doslova zopár poistných zmlúv a to by tvorilo gro jeho činnosti resp. by poisťoval svojich známych a rodinných príslušníkov (tzv. problém „jednorázových životkárov“),

Ad 7) pri zamýšľanej ochrane spotrebiteľa sa v rámci Návrhu opäťovne nerozlišuje medzi profesionálnym a neprofesionálnym klientom vo finančných službách,

Ad 8) v podmienkach Slovenskej republiky sa poskytujú desiatky rôznych finančných produktov a ak existujú pri niektorých z týchto finančných produktov akékoľvek trhové nedokonalosti (napr. pri investičnom životnom poistení), je potrebné riešiť problémy týkajúce sa výlučne týchto finančných produktov a nevzťahovať navrhované riešenia plošne na celý finančný trh,

Ad 9) je potrebné prijať právnu úpravu, ktorá nebude v rozpore s účelom Smernice IDD (téme sa venujeme ďalej v liste).

Zákon č. 186/2009 Z.z. definuje finančné sprostredkovanie ako komplex viacerých na seba navzájom nadväzujúcich činností, medzi ktoré patrí

- a) predkladanie ponúk na uzavretie zmluvy o poskytnutí finančnej služby, uzavieranie zmluvy o poskytnutí finančnej služby a vykonávanie ďalších činností smerujúcich k uzavretiu alebo k zmene zmluvy o poskytnutí finančnej služby,
- b) poskytovanie odbornej pomoci, informácií a odporúčaní klientovi na účely uzavretia, zmeny alebo ukončenia zmluvy o poskytnutí finančnej služby,
- c) spolupráca pri správe zmluvy o poskytnutí finančnej služby, ak charakter finančnej služby takú spoluprácu umožňuje,
- d) spolupráca pri vybavovaní nárokov a plnení plynúcich klientovi zo zmluvy o poskytnutí finančnej služby, najmä v súvislosti s udalosťami rozhodujúcimi pre vznik takýchto nárokov, ak charakter finančnej služby takúto spoluprácu umožňuje,
- e) v sektore poistenia alebo zaistenia aj zisťovanie, hodnotenie a spracovávanie analýz poistného rizika v súvislosti s ponúkanými poistnými produktmi.

Je potrebné mať na zreteli skutočnosť na ktorú viackrát upozorňujeme, a to že „**poistenie sa dojednáva, nie predáva**“. Nejde teda o jednoduchú (nespochybňujeme činnosť predaja ako takú), ale naopak o vysokokvalifikovanú, odbornú činnosť, pri ktorej je potrebné odsledovať desiatky detailov a mať adekvátne odborné povedomie (technické, ekonomické, právne) – v optimálnom prípade – aj dlhorocné skúsenosti s riešením poistných udalostí.

II.

Ak by Návrh prešiel v navrhovanom znení, predpokladáme nasledovné negatívne dôsledky na výkon finančného sprostredkovania v sektore poistenia alebo zaistenia (resp. v primeranom rozsahu aj na výkon finančného sprostredkovania v sektore poskytovania úverov a spotrebiteľských úverov, ktorému sa niektorí naši členovia venujú ako svojej pridruženej činnosti k sprostredkovaniu poistenia):

PREDPOKLADANÝ PRIAMY DOPAD NA FINANČNÝCH AGENTOV

1. likvidácia výkonu finančného sprostredkovania v sektore poistenia, alebo zaistenia

Máme za to, že súčasné nastavenie odmeňovanie v zmysle Návrhu má za následok **praktickú likvidáciu výkonu finančného sprostredkovania prostredníctvom finančných agentov**. Pri predloženom návrhu sa nebudíme o potenciálnom znižovaní počtu finančných agentov, ale o ich celkovom vytlačení z poistného trhu.

Finanční sprostredkovatelia v podmienkach Slovenskej republiky sú zastúpení v prevažnej miere najmä prostredníctvom fyzických osôb realizujúcich svoje slobodné povolanie, prípadne ide o jednoosobné spoločnosti. **Finanční agenti a ich pracovníci tak v podmienkach Slovenskej republiky jednak vykonávajú svoju činnosť, ale tiež živia svoje rodiny, platia dane a odvody a realizujú svoje dennodenné životné potreby.**

Návrh negatívne zasahuje do reálnych životov desiatok tisíc občanov Slovenskej republiky, a to bez akéhokoľvek pozitívneho dopadu alebo kompenzácie.

2. vychyl'ovanie právneho prostredia v prospech veľkých finančných inštitúcií

Považujeme za politicky a ekonomicky nesprávne, aby **navrhovaná právna úprava neodôvodnenie posilňovala ekonomické postavenie najväčších poisťovní a finančných inštitúcií pôsobiacich v podmienkach Slovenskej republiky**.

V porovnaní s inými sférami ekonomickej života a podnikania v Slovenskej republike v rámci ktorých sa štát snaží chrániť dodávateľov služieb veľkých ekonomických subjektov (napr. pri dodávateľoch obchodných potravinových reťazcov, pri zamestnancoch a odboroch v rámci výrobcov automobilov alebo veľkých strojárenskej, výrobných a technologických firiem) **je Návrh v absolvnom ideovom protiklade s politikou štátu**, a to či už v oblasti boja proti nezamestnanosti, podpory vzdelávania a vzdelanostnej ekonomiky a zdravého podnikateľského prostredia a tiež v oblasti ochrany spotrebiteľa, kedy pri zániku finančných agentov by nastala presne opačná situácia.

Právny vzťah poisťovní (resp. finančných inštitúcií) a finančných agentov je klasickým obchodno-právnym vzťahom, v rámci ktorého však **Návrh k reuje legislatívne prostredie výrazne v prospech najväčších poisťovní a finančných inštitúcií.**

3. nepomer k nárokom kladeným na finančných agentov

Kvalitné finančné sprostredkovanie predstavuje **vysokokvalifikovanú odbornú činnosť. Zabezpečenie odbornej spôsobilosti a kvalifikovanosti osôb** sa realizuje prostredníctvom periodických vzdelávaní, odborných skúšok a neustáleho študovania podmienok a produktov v oblasti poistenia, ktoré **je finančne, odborne a časovo náročné.**

Práve kvôli náročnosti práce, vysokej miere odbornej zdatnosti a možnej miere pochybenia pri jej výkone je v rámci Smernice IMD I a Smernice IDD zavedená povinnosť poistenia zodpovednosti za škodu sprostredkovateľa poistenia na sumy minimálne 1.120.000,- EUR/1.680.300,- EUR (Smernica IDD navýšenie 1.250.000,- EUR/1.880.000,- EUR).

Zákon č. 186/2009 Z.z. tiež ukladá **striktné povinnosti súvisiace s organizačným a technickým zabezpečením výkonu finančného sprostredkovania**, ktoré so sebou prinášajú ďalšie finančné nároky, tiež **treba dodržiavať osobitné právne predpisy**, ktorých implementácia prináša opäťovne výrazné náklady na strane finančných agentov.

Podotýkame, že regulačné opatrenia vychádzajúce zo zákona č. 186/2009 majú priamy dopad na náklady sprostredkovateľov. V roku 2017 bol zvýšený príspevok samostatných finančných agentov do Národnej banky Slovenska na výšku 500,- EUR zo sumy 200,- EUR. Náklady súvisiace s organizačným zabezpečením podľa ustanovení zákona vyžadované zo strany Národnej banky Slovenska spôsobujú náklady na zamestnávanie pracovníkov na pozícii odborných garantov.

Návrhom zavádzané obmedzenia by boli vo výraznom nepomere k mnohým povinnostiam, ktoré sú na strane finančných agentov preukázateľne finančne náročné na dodržiavanie.

Návrh jednoducho **vytvára predpoklad a tlak na zníženie kvality poskytovaných služieb.**

4. očakávanie zvýšenia počtu nezamestnaných o tisícky osôb

V sektore finančných služieb v sektore poistenia alebo zaistenia pracuje v súčasnosti vyše 25 tisíc finančných agentov, z toho 491 samostatných finančných agentov (z toho približne 13% ako fyzické osoby, ostatné sú právnické osoby), vyše 16 tisíc podriadených finančných agentov a vyše 9,5 tisíc viazaných finančných agentov. **Mnoho finančných agentov zároveň zamestnáva spolu tisícky zamestnancov**, a to v rámci kvalifikovaných pracovníkov vykonávajúcich finančné sprostredkovanie, ale aj v rámci pomocných a administratívnych služieb.

Vzhľadom k tomu, že ide o vysoko kvalifikovanú odbornú činnosť, na ktorú sa vzťahujú viaceré osobitné právne predpisy (napr. zákon č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a mnogé ďalšie), **finanční agenti pri výkone svojej činnosti stimulujú aj výkon podnikateľských činnosti stoviek ďalších kvalifikovaných odborníkov** (ekonomických poradcov, účtovníkov, audítorov, právnych služieb, znalcov a pod.), čím jednoznačne prispievajú k fungovaniu ekonomiky Slovenskej republiky.

Navrhovaný spôsob výpočtu odmeňovania by reálne znamenal **zánik výkonu činnosti zo strany niekoľko tisícov kvalifikovaných osôb**, pre ktoré by vyplácaná odmena nebola vo vzťahu ku kvalifikovanosti činnosti reálne pokrývajúca ich náklady na výkon činnosti, **všetky náklady súvisiace s výkonom svojej činnosti si finanční agenti totiž hradia vo vlastnej rézii**.

Návrh pripomína **nešťastne zavedenú právnu úpravu "finančného poradcu v sektore poistenia alebo zaistenia"**, ktorého nesprávne zákonné nastavenie malo za následok reálny zánik finančného poradenstva v podmienkach Slovenskej republiky.

5. výrazné zataženie sociálneho systému Slovenskej republiky

Zníženie počtu finančných agentov o tisícky osôb by malo **priamy vplyv na sociálny systém Slovenskej republiky**, kde z produktívnych vysoko-kvalifikovaných osôb by sa stali osoby nezamestnané.

Nemáme reálne informácie o tom, ako by slovenský pracovný trh dokázal absorbovať niekoľko tisíc takto kvalifikovaných pracovníkov.

6. zvýhodnenie vybratých zahraničných finančných subjektov

Je otázne, ako sa navrhovaná právna úprava bude týkať zahraničných finančných subjektov pôsobiacich v rámci Slovenskej republiky. **Zahraničné subjekty môžu poskytovať svoje služby aj v rámci slobodného poskytovania služieb**, bez zriadenia pobočky alebo inej organizačnej jednotky, kde v tomto prípade sa na nich obmedzenia vyplývajúce z Návrhu pravdepodobne nebudú vzťahovať resp. ich bude možné obísť.

7. znemožnenie výkonu medzinárodnej spolupráce medzi finančnými agentmi

V medzinárodných poistných programoch spolupráce so zahraničnými partnermi sú parametre a odmeny nastavené rôzne, avšak výrazne inak ako v zmysle Návrhu.

Prijatím Návrhu v našej legislatíve by **došlo k nabúraniu štandardného a dlhoročného medzinárodného spôsobu riešenia poistenia**, čo by vyvolalo nežiadúce reakcie zahraničných partnerov a následne aj nadnárodné pôsobiacich klientov.

Okrem praktických komplikácií by to mohlo mať za následok aj **logický vývoz týchto služieb do zahraničia a ich manažovanie z poza hraníc**. Kedže pri medzinárodnej spolupráci ide takmer vždy o najväčšie spoločnosti pôsobiace na slovenskom trhu, upozorňujeme na hroziaci **vývoz financií a kapitálu** rádovo v **niekol'kých miliónoch eur** z ekonomiky Slovenskej republiky.

8. predpoklad otvorenia čierneho trhu výkonu finančného sprostredkovania

Akýkoľvek neprimeraný zásah do fungovania finančného sprostredkovania bude vytvárať bohužiaľ aj zákonitý tlak na **nezákonné vykonávanie finančného sprostredkovania mimo dosahu ustanovení zákona č. 186/2009 Z.z.**

Bolo by premárnenou príležitosťou priať právnu úpravu, ktorá by **trestala** subjekty **pocitivo vykonávajúce** finančné sprostredkovanie neprimerane tvrdou reguláciou **a zároveň** by nepriamo **nabádala nepocitivé** subjekty k jej porušovaniu.

Za **najproblematickejšiu sa v súčasnosti javí distribúcia niektorých produktov životného poistenia**, kde už pri dôkladnom dodržiavaní súčasne platnej právnej úpravy v zmysle zákona č. 186/2009 Z.z. by nemohlo dochádzať k tak výraznému prepoisťovaniu, aké na trhu životného poistenia zažívame.

Je dôvodné sa domnievať, že **osoby, ktoré už v súčasnosti porušujú ustanovenia zákona č. 186/2009 Z.z., budú porušovať pravidlá nastavené aj v budúcnosti** (napr. neoficiálnym vyberaním odmien za poradenstvo od klientov a pod.) a navrhovaná právna **úprava negatívne postihne najmä štandardných a slušných finančných agentov vykonávajúcich svoju činnosť čestne a profesionálne**.

PREDPOKLADANÝ DOPAD NA KLIENTOV

1. argument rozhodovania „nohami klientov“

Klienti majú v súčasnosti si možnosť vybrať, či využijú služby priamo poistovní alebo si budú finančné služby objednávať u poistovní prostredníctvom finančných agentov. Žiadny zákon neprikuže klientom, aby povinne využívali služby finančných agentov.

Ak teda **klienti slobodne v čoraz väčšej miere vyhľadávajú služby finančných agentov** je zrejmé, že **služby poskytované finančnými agentmi v rámci výkonu tzv. distribúcie poistenia sú komplexnejšie ako služby poskytované jednotlivými poistovňami**.

2. zníženie kvality poskytovaných služieb v sektore poistenia alebo zaistenia

Návrh je v **rozpore s právnou úpravou a trendmi ochrany spotrebiteľa na európskej úrovni, ako aj v právnom poriadku Slovenskej republiky**. Pripravovaná európska legislatíva vo veci výkonu finančného sprostredkovania so sebou prináša opäťovné zvýšenie požiadaviek na výkon finančného sprostredkovania. Účelom týchto zmien je zabezpečovať kvalifikované a kvalitné poskytovanie služieb na finančnom trhu, zároveň dostupné pre široké vrstvy obyvateľstva. Navrhovaná novela je v priamom rozpore s týmto trendom, kde podľa nášho názoru Návrh vytvára **priamy tlak na znižovanie kvality výkonu finančného sprostredkovania** po personálnej, materiálnej, ako aj organizačnej stránke.

Pnutie medzi nastavením odmeňovania v rámci finančného sprostredkovania (v zmysle Návrhu) a veľkým administratívnym a legislatívnym začažením výkonu finančného sprostredkovania (vyplývajúcim z európskej a slovenskej legislatívy) bude mať reálny vplyv na kvalitu poskytovaných služieb, tak ako uvádzame v predchádzajúcich bodoch.

Máme za to, že týmto návrhom predkladateľ spochybňuje činnosť a výsledky vykonávaného dohľadu nad trhom finančného sprostredkovania zo strany Národnej banky Slovenska.

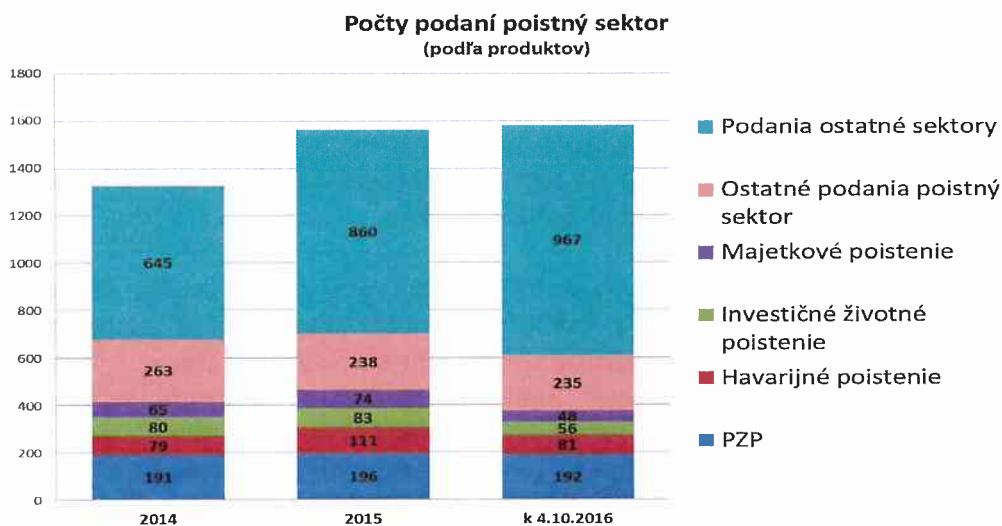
Od januára 2015 Národná banka Slovenska prevzala od Slovenskej obchodnej inšpekcie spotrebiteľský dohľad v oblasti finančného trhu. Prenos tejto kompetencie sa uskutočnil na základe zmeny zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Národná banka Slovenska vykonáva v súlade s novými kompetenciami ochranu finančných spotrebiteľov, teda dohľad nad dodržiavaním práv spotrebiteľa pri ponuke alebo poskytovaní finančných služieb alebo obchodov subjektov, ktoré podliehajú jej dohľadu. To znamená, že predmetom dohľadu je činnosť subjektov, ktoré dostali od Národnej banky Slovenska povolenie na výkon činnosti, sú registrované v Národnej banke Slovenska, alebo poskytujú na území Slovenskej republiky finančné služby na základe notifikácie a jednotného európskeho pasu. **Národná banka Slovenska** v rámci svojej kompetencie **poskytuje tzv. verejnoprávnu ochranu práv spotrebiteľa, teda ochranu prostredníctvom administratívnych nástrojov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami, zavádzajúcou reklamou a porušovaním pravidiel pri poskytovaní finančných služieb spotrebiteľovi**.

Národná banka Slovenska teda spotrebiteľovi poskytuje ochranu pred neprijateľnými obchodnými podmienkami alebo obchodnými praktikami tak, že zakáže poskytovateľovi služby používať takéto zmluvné ustanovenia alebo predajné praktiky. Má právomoc ukladať aj pokuty a iné sankcie. Cieľom je zabezpečiť, aby poskytovatelia finančných služieb nezneužívali svoje silnejšie postavenie voči spotrebiteľom, ktorí sú používateľmi ich služieb. Národná banka Slovenska pôsobí aj preventívne a ukladá dohliadanému subjektu opatrenia, aby

nevykonal činnosti, ktoré porušujú práva a právom chránené záujmy spotrebiteľov, a to ešte predtým, ako by tak spravil¹.

Nižšie uvádzame štatistiku podaní klientov / spotrebiteľov pre poistný sektor²:

V kontexte vyššie uvedených údajov je podstatné, že celkový počet poistných zmlúv uzatvorených prostredníctvom sprostredkovateľov poistenia napríklad v segmente povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel predstavoval v roku 2015 počet 656.913 kusov³. Pre iné typy poistenia v zmysle tabuľky vyššie nie sú sledované údaje podaní.

Čiže v roku 2015 bol celkový počet podaní v zmluvách o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v počte 196. Z hľadiska charakteru podnetov išlo primárne o spôsob plnenia za poškodené čelné sklá, čo spadá do kategórie možného pochybenia pri nastavení poistných podmienok zo strany poistovateľov. Naopak, finanční agenti boli v tomto prípade tí, ktorí iniciovali zmeny typov produktov v tejto oblasti.

Podania klientov na finančné sprostredkovanie:

Od 1. 1. 2015 Národná banka Slovenska vystupuje ako orgán ochrany finančných spotrebiteľov

rok 2014: z 1474 podaní - 66 (5%) na finančné sprostredkovanie, z nich 13 (19%) oprávnených

- väčšina podaní na podriadené subjekty samostatných finančných agentov/finančných inštitúcií (neposkytnutie povinných informácií

¹ Národná banka Slovenska

² Roman Fusek, Národná banka Slovenska, SIBAF® fórum 2016

³ SLASPO - Súhrnné štatistické údaje členov SLASPO

pred uzavretím zmluvy, nezaznamenané skúsenosti a znalosti klienta, nedostatky v reklame a propagácii)

I. polrok 2015: 36 podaní na finančné sprostredkovanie, z nich 10 (29%) opodstatnených

- nedostatočné poskytnutie informácií pri uzatváraní zmluvy
- investičné životné poistenie netransparentné poplatky/neupozornenie na vysoké poplatky pri predčasnom ukončení zmluvy v prvých rokoch, ponúkanie investičného životného poistenia namiesto sporívého finančného produktu
- v prípade porušenia zákonných povinností finančných agentov/finančných poradcov oddelenie dohľadu nad finančným sprostredkováním a finančným poradenstvom uskutočňuje ďalšie šetrenie⁴.

Výkon dohľadu zo strany Národnej banky Slovenska je striktne definovaný v zákone a jeho cieľom je mať pod kontrolou odbornú spôsobilosť a organizačné zabezpečenie jednotlivých samostatných finančných agentov. Metodické usmernenia zavádzané odborom dohľadu postupne rozširujú reportovacie povinnosti na strane samostatných finančných agentov. V súvislosti s odhalovaním samostatných finančných agentov, ktorí sa „venujú“ tzv. vyššie uvedenému prepoisťovaniu, bola zo strany Národnej banky Slovenska zavedená v rámci výkazu o sprostredkování okrem iných aj povinnosť vykazovať finančné toky (kladné a záporné) podľa jednotlivých poistovní v členení na životné a neživotné poistenie. Podstatou a cieľom tejto úpravy je identifikácie tých spoločností, ktoré majú vysoký podiel záporných finančných tokov, t.j. majú vysokú mieru storna poistných zmlúv⁵.

**Vo svetle vyššie uvedených argumentov si kladieme otázku:
Je činnosť sprostredkovateľov poistenia v oblasti neživotného poistenia problémová tak ako ju vníma predkladateľ Návrhu?**

3. zníženie dostupnosti poskytovaných finančných služieb

Úbytok počtu finančných sprostredkovateľov by znamenal zánik viacerých distribučných kanálov a znamenal by **zníženie kvality a dostupnosti poskytovaných služieb v menších mestách a na vidieku**.

Činnosť finančných agentov v súčasnosti výrazne zvýšila mobilitu finančných služieb v prospech klientov. Už v súčasnosti je štandardom, že **finanční agenti chodia za klientmi a nie klienti za finančnými agentmi**. Takáto flexibilita bude prijatím Návrhu jednoznačne ohrozená.

4. Návrh nevedie k zníženiu poistného na poistných zmluvách

Poistnú zmluvu môže pre poistovňu sprostredkovať buď externý sprostredkovateľ – finančný agent, alebo interný sprostredkovateľ v poistovni, ktorým je najčastejšie zamestnanec poistovne alebo viazaný finančný agent.

⁴ Eva Svetlošáková, Národná banka Slovenska, prezentácia SIBAF® fórum 2015

⁵ Eva Svetlošáková, Národná banka Slovenska, prezentácia na SIBAF® fórum 2015

Pri externom a internom sprostredkování je pri uzatváraní poistnej zmluvy odmena sprostredkovateľa zakalkulovaná do celkovej ceny poistenia, a to rovnakým výpočtom.

Ak teda klient uzatvára poistnú zmluvu cez finančného agenta, **platí klient rovnaké poistné ako keby uzatvoril poistenie priamo v poistovni**, súčasne má však tú výhodu, že finančný agent mu popri uzavorení poistnej zmluvy zrealizuje kvalifikované posúdenie poistných produktov od rôznych poistovní. Za tú istú cenu tak klient dostane vyššiu pridanú hodnotu.

V prípade zániku resp. likvidačného obmedzenia finančných sprostredkovateľov neexistuje **žiadен právne vymožiteľný mechanizmus zaručujúci, že zo strany poistovní dôjde k reálnemu zníženiu poistného pri poistných zmluvách**.

V rámci rokov 2005 až 2017 (t.j. počas obdobia regulácie sprostredkovateľov poistenia) je podstatným faktom, že ceny poistenia klesali resp. nestúpali. Ak došlo k miernemu navýšeniu bolo to spôsobené škodovosťou daného sektora. Tieto faktory pravidelne monitoruje Národná banka Slovenska a vyhlasuje ich vo svojej záverečnej správe. Naopak najzásadnejší vplyv na cenu poistného v oblasti neživotného poistenia v poslednom období malo legislatívno-administrativne opatrenie štátu a to tzv. 8% odvod. Od začiatku roka 2017 došlo pri novo uzatváraných poistných zmluvách k nárastu poistného v rozsahu 10-15%. Tieto údaje máme podložené ako finanční agenti, ktorí spracúvajú ponuky pre klientov a ich porovnávanie je podstatou našej práce, zahrnutej aj v odmene, ktorú nám klient zaplatí ako časť poistného a má právo o jej povahе a výške byť informovaný.

5. sťaženie efektívneho prepoisťovania v neživotnom poistení

Poisťovanie v rámci životného a neživotného poistenia plní zásadne rozdielnú funkciu. V životnom poistení s rezervotvornou zložkou je prepoisťovanie vo všeobecnosti vyslovene negatívny jav, nakoľko princíp sporenia respektíve investovania je nastavený na dlhodobosť.

Naproti tomu v neživotnom poistení **je zmena poistenia žiadaná priamo klientami a má za výsledok neustále zlepšovanie poistných podmienok v prospech klientov**, vo forme reakcie na zmenu povahy rizika. Je to zákonnou povinnosťou finančného agenta, ktorou je konanie v záujme klienta. Nekonaním v tejto súvislosti by práve naopak bol v situácii, že klientovi neposkytol službu, ktorej rozsah je zákonom definovaný, čím by porušil podmienky výkonu svojej činnosti a následne aj ochrany spotrebiteľa.

Finanční agenti sledujú novinky na trhu a **revízia poistných zmlúv na minimálne ročnej báze je žiadaným postupom vyžadovaným zo strany klientov** a to i v prípade, že na základe takejto revízie nedôjde k zmene poistenia (prepoisťovanie sa totiž samozrejme nevykonáva automaticky, ale len v prípadoch, ak je to pre klienta výhodné).

6. nedostatočná odborná úroveň klientov

Ak bude Návrh prijatý, na trhu jednoducho časom nebude dostatočný počet finančných agentov, ktorí by klientom dokázali kvalifikované a nezávisle poradiť pri výbere poistných produktov.

Klienti (nielen neprofesionálni) nemajú dostatočné odborné kapacity a skúsenosti, aby vedeli byť odborne zdatným partnerom poistovní pri uzatváraní poistných zmlúv. Naštudovanie rôznych poistných podmienok a ich relevantná komparácia je pre laika prácou na desiatky hodín, avšak bez reálnej praktickej skúsenosti. Návrh v konečnom dôsledku zvyšuje administratívne zaťaženie na strane klientov – právnických osôb, resp. vytvára tlak na rozhodovanie sa klientov – fyzických osôb na základe napr. cielenej reklamy realizovej zo strany poisťovní.

7. negatívny dopad pri likvidácii poistných udalostí

Súčasný stav je charakteristický tým, že **finanční agenti aktívne asistujú klientom pri likvidácii poistných udalostí**, pričom vedia na základe svojich skúseností efektívne spolupracovať s klientom pri vyčíslovaní nárokov, realizácii obhliadok, predkladaní správnych dokumentov a neraz **výrazne urýchľujú likvidáciu poistných udalostí**, či už v rámci samotného postupu likvidácie, ale aj následných urgencí adresovaných poisťovniám.

Častokrát tiež finanční agenti v praxi **promptne upozorňujú klientov na skutočnosť, či v danom prípade ide alebo nejde o poistnú udalosť, čím vo veľkej mieri odbremenejú príslušných pracovníkov poisťovne** od administratívne náročnej likvidácie poistnej udalosti, ktorá je aj v zjavne neoprávnených prípadoch zbytočne administratívne náročná (a pozostáva zo zaevidovania poistnej udalosti, jej naštudovania, vyžiadania dokladov, posúdenia a zamietnutia). Finanční agenti tak svoju neformálnou činnosťou častokrát výrazne odbremenejú poisťovne od mnohých formálnych úkonov. Charakter tejto činnosti má priamy pozitívny efekt na finančné náklady poisťovateľov, ktorý vplýva na cenu poistenia, nezvyšuje ju.

8. negatívny dopad pri správe poistných zmlúv

Pri očakávanom radikálnom znížení počtu finančných agentov **bude preukázaťne trpieť kvalita následnej správy poistných zmlúv**, ktorá v súčasnosti zahrňuje pravidelné informovanie o novinkách na poistnom trhu, sledovanie stavu majetku, sledovanie nových predpisov poistných zmlúv, sledovanie výročných dátumov poistných zmlúv a pod.

9. nevytváranie nových a špecifických poistných produktov

Finanční agenti posledné roky na požiadanie klientov vytvárajú tlak na poisťovne v rámci **dopoisťovania a vytvárania nových, špecifických produktov šitých klientovi na mieru**.

10. formálna kontrola uzatvorených poistných zmlúv

Nezanedbateľnou úlohou finančných agentov je formálna **kontrola uzatvárania poistných zmlúv zo strany poisťovní**, t.j. kontrola toho, či poisťovne uzatvárajú poistné zmluvy podľa požiadaviek a podmienok klienta, či osobitné dojednania boli korektne zapracované do poistnej zmluvy, či sú správne nastavené osobitné dojednania voči výlukám a pod.

Táto kontrola sa môže zdať na prvý pohľad zbytočná, v praxi sa však vyskytujú prípady, keď komunikáciu a poistnú terminológiu poisťovní je potrebné „preložiť“ do reči klientov, resp. poisťovne a klienti chápú vo vzájomných rokovaniach tie isté veci inak a finanční agenti im robia efektívneho prostredníka.

PREDPOKLADANÝ DOPAD NA FINANČNÝ SEKTOR

1. zníženie trhového faktoru v rámci poskytovania finančných služieb

Súčasný systém fungovania finančných inštitúcií je postavený **na outsourcing-u veľkého počtu činností na finančných agentov**. Tento systém ponúka pri samostatných finančných agentoch **možnosť väčšieho výberu produktov a postupov** (napr. väčšia flexibilita – nefixovanie sa na otváracie hodiny poisťovne), kde výrazné zníženie počtu finančných agentov bude mať za následok zníženie komfortu pre klienta.

2. monopolizácia trhu v prospech veľkých poisťovní

Návrh preukázateľne **diskriminuje menšie a špecializované poisťovne, ktorých obchodným modelom sú distribučné siete** finančných agentov a na takomto princípe je postavená ich dlhoročná obchodná stratégia. Tieto poisťovne nemajú reálnu šancu v dohľadnej dobe konkurovať poisťovniám s mnohými pobočkami a táto asymetria bude týmto menším poisťovniám spôsobovať neprekonateľné problémy.

Zároveň táto situácia vytvorí **tlak na ekonomickú efektívnosť menších poisťovní na slovenskom trhu, s následným možným odchodom**. Budovanie pobočiek po Slovensku totiž môžu tieto poisťovne považovať za prezitok v súlade s principmi slobodného poskytovania služieb resp. neistú investíciu z pohľadu nákladovosti a následnej profitability. Zmeny v oblasti dažovo uznateľnej výške odmeny znamenanú pravdepodobne aj dopad na pravidlá dodržiavania SOLVENCY II.

Odchod špecializovaných poisťovní bude mať za následok stav, keď **niektoré špecializované poistné riziká nebude možné v podmienkach Slovenskej republiky poistiť** a budú sa budú poisťovať medzinárodne, s čím sú spojené zvýšené transakčné náklady, teda cena poistenia a pôjde opäťovne o odliv kapitálu zo slovenskej ekonomiky, alebo nebudú poistené vôbec, čo znižuje kvalitu poistenia a rozsah poskytovaných služieb.

3. stáženie vstupu nových finančných inštitúcií na územie Slovenskej republiky

Návrh v rozpore s princípmi európskeho poistného trhu **obmedzí schopnosť nových poisťovní presadiť sa na slovenskom finančnom trhu.**

Každá poisťovňa samozrejme potrebuje predať určitý počet ponúkaných finančných produktov, kde takýto postup bude pri nových poisťovniach výrazne limitovaný nedostatočne vybudovanou externou sieťou spolupracovníkov.

4. dopad na štátны rozpočet Slovenskej republiky

Navrhované znenie bude mať za následok jednoznačný **negatívny dopad na rozpočet verejnej správy**, najmä s ohľadom na predpoklad **zvýšenia nezamestnanosti a s tým súvisiace zvýšené náklady štátu**. Podstatná časť PFA vykonáva činnosť na základe živnosti.

Zároveň predpokladáme negatívny vplyv na **informatizáciu spoločnosti**, kde v rámci finančného sprostredkovania vznikne jednoznačný tlak na znižovanie štandardov týkajúcich sa technického zabezpečenia výkonu finančného sprostredkovania.

Predpokladáme tiež jednoznačne **negatívny vplyv na hospodárenie obyvateľstva** s predpokladaným preukázateľne horším prístupom širokých vrstiev obyvateľstva k finančným službám, ako aj následným znížením kvality poskytovaných finančných služieb.

5. stáženie outsourcovania činností na finančných agentov

Súčasný model rozdielnej výšky provízií pri finančných produktoch vyplýva aj z toho, že **jednotlivé poisťovne presúvajú na finančných agentov rozdielny rozsah činností pri rôznych produktoch**, s čím priamo súvisí aj rozdielna výška provízií a to napr. vo vzťahu k zabezpečovaniu vinkulácií poisťných zmlúv, vykonávania a zabezpečovanie obhliadok motorových vozidiel, obhliadok škodových udalostí, komunikácie so servismi a pod. Návrh redukuje takýto outsourcing do značnej miery najmä na výlučné uzatváranie pojistných zmlúv, bez realizácie súvisiacich činností.

Dôsledkom toho bude skutočnosť, že tieto súvisiace činnosti bude musieť vykonávať poisťovňa, čo zvýši náklady na uzatváranie pojistných zmlúv a tým aj cenu poistenia.

PRÁVNE OTÁZKY SÚVISIACE S NÁVRHOM

1. zásadný rozpor so znením Smernice IDD

Transpozíciu Smernice IDD by mala podporovať rovnosť podmienok a hospodársku súťaž všetkých sprostredkovateľov za rovnakých podmienok bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú viazaní na poistovňu.

Pre klientov je prínosné, ak sa poistné produkty distribuujú cez rôzne kanály a prostredníctvom sprostredkovateľov s rozličnými formami spolupráce s poistovňami pod podmienkou, že sa od nich vyžaduje uplatňovanie podobných pravidiel v oblasti ochrany spotrebiteľa, pričom Slovenská republika je povinná pri vykonávaní Smernice IDD tieto skutočnosti zohľadniť.

Návrh sa však nevzťahuje na zamestnancov a pracovníkov poistovní a finančných inštitúcií, pri ktorých Návrh nezavádza žiadne osobitné ustanovenia, čo vytvára absolvútny rozpor so znením Smernice IDD. Zároveň vykazovanie odmien pre zamestnancov poistovní bude pre rôzne distribučné cesty v poistovniach nákladne až nemožné.

2. neúplnosť navrhovanej právnej úpravy vo vzťahu na reguláciu poistovní a finančných inštitúcií

Návrh je definovaný ako právna úprava vzťahujúca sa na fungovanie poistovní a finančných inštitúcií, pričom z Návrhu akoby nepriamo vyplývalo, že finančné sprostredkovanie vykonávané prostredníctvom finančných agentov neúmerne zvyšuje cenu poistenia (a úverov) a zaťažuje jednotlivé poistovne a finančné inštitúcie.

Návrh však akokoľvek opomína pravidlá týkajúce sa regulácie iných faktorov, ktoré majú výrazný a rozhodujúci podiel na výške poistného pri poistných zmluv, ako napr. pravidlá zaistovania na strane poistovní, pravidlá vynakladania vnútorných nákladov, informačných technológií (IT) a iných prevádzkových nákladov poistovní a finančných inštitúcií.

Považujeme za právne mätúce, že právnu úpravu odmeny finančných agentov neupravuje priamo zákon č. 186/2009 Z.z. ale iný právny predpis.

3. neurčitosť ustanovení Návrhu

Návrh umožňuje pri niektorých svojich podstatných častiach rôzny výklad, čo môže v budúcnosti viesť k rôznemu uplatňovaniu na trhu zo strany jednotlivých finančných inštitúcií.

Definícia „odmeny finančného agenta“ alebo „celkových obstarávacích nákladov“ je neprimerane široká a prakticky každý subjekt si ju môže vyklaňať ľubovoľne kreatívne pre rôzne distribučné cesty predaja poistenia.

4. reštriktívna úprava v oblasti zdaňovania základných činností poisťovní

Návrh zavádza reštriktívny prvok do zdaňovania činností poisťovní, kde predmetom reštriktívnej úpravy sú základné finančné toky upravujúce podstatné činnosti poisťovní. Je podľa nás ekonomicky nesprávne a neodôvodniteľné, ak si poisťovňa nemôže svoje náklady na distribúciu zarátať do svojich daňových nákladov v 100% výške. Kedže ide o hlavnú činnosť poisťovne, takáto úprava spolu s navrhovanými úpravami zákona 186/2009 Z.z. by znamenala dvojitú reguláciu.

Distribúcia poistných produktov je základnou a neoddeliteľnou zložkou samotného poisťovania, rovnako ako napr. likvidácia poistných udalostí, zabezpečenie zaistenia, správa poistných zmlúv a pod. Považujeme za absurdné vytvárať daňové limity na zaúčtovávanie nákladov na distribúciu.

Zároveň zavedenie opatrení v oblasti zdaňovania obsahuje prvky **retroaktivity** vo vzťahu k už uzatvoreným poistným zmluvám.

III.

Kedže nepoznáme komplexný návrh novely zákona č. 186/2009 Z.z. a analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie (obzvlášť náklady pre malých a stredných distribútorov poistenia), považujeme právnu úpravu odmien v zmysle Návrhu za nekoncepčnú.

Samotné Ministerstvo financií Slovenskej republiky chce zvyšovaním odbornosti v osobitnom finančnom vzdelávaní (zatiaľ však konkrétnie neprezentované v žiadnych návrhoch Ministerstva financií Slovenskej republiky) dosiahnuť kvalitu. Navrhnuté obmedzenie odmien pre distribútorov môže spôsobiť až postupnú neschopnosť konať v záujme klienta a odchod z trhu veľkého množstva profesionálnych distribútorov poistenia. Konkurenčné prostredie poisťovní a distribútorov poistenia považujeme v súčasnosti sa rozvinuté a funkčné.

S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti predkladáme zmeny v Návrhu, ktoré podľa nášho názoru budú reflektovať ciele sledované Ministerstvom financií Slovenskej republiky, avšak pri zachovaní čo najväčšieho okruhu práv klientov, ale aj zachovaní oprávnených záujmov jednotlivých finančných inštitúcií a finančných agentov:

1. právna úprava odmien v životnom poistení pre oblasť životného poistenia, ktoré obsahujú sporívú zložku:

Navrhujeme rozšírenie doby uplatnenia si storna voči finančným agentom za provízie v lehote 3 rokov počas životnosti poistnej zmluvy, avšak bez akýchkoľvek stropov vo vzťahu k výške vyplatenej provízie a spôsobu jej úhrady. Stanovenie odkupnej hodnoty, s prihliadnutím na poistno-technické a metodické

možnosti poistovní, by malo korespondovať lehote 3 rokov životnosti poistnej zmluvy.

2. právna úprava odmien v neživotnom poistení a v životnom poistení u produktov, ktoré neobsahujú sporivú zložku:

Navrhujeme bez osobitnej regulácie (t.j. zachovanie súčasného právneho stavu).

3. právna úprava odmien pri úveroch

Navrhujeme bez osobitnej regulácie (t.j. zachovanie súčasného právneho stavu).

4. právna úprava v rámci zákona o dani z príjmov

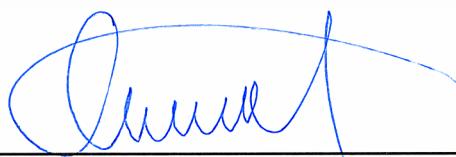
Celá vyplatená odmena zo strany finančných inštitúcií bude uznaná za daňovo uznateľný výdavok, a to bez zavedenia akýchkoľvek finančných stropov a obmedzení.

5. platnosť a účinnosť navrhovaných zmien

Odporučame posunúť odklad a účinnosť akýchkoľvek priatých pravidiel až po implementácii Smernice IDD.

Pre krátkosť času na pripomienkovanie sme sa v súčasnosti nevenovali paragrafovému zneniu našich návrhov, tieto pripravíme po komunikácii s Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

S pozdravom

Ing. Michaela Chebeňová

prezident

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poistovníctve

